

eF Coses de la vida

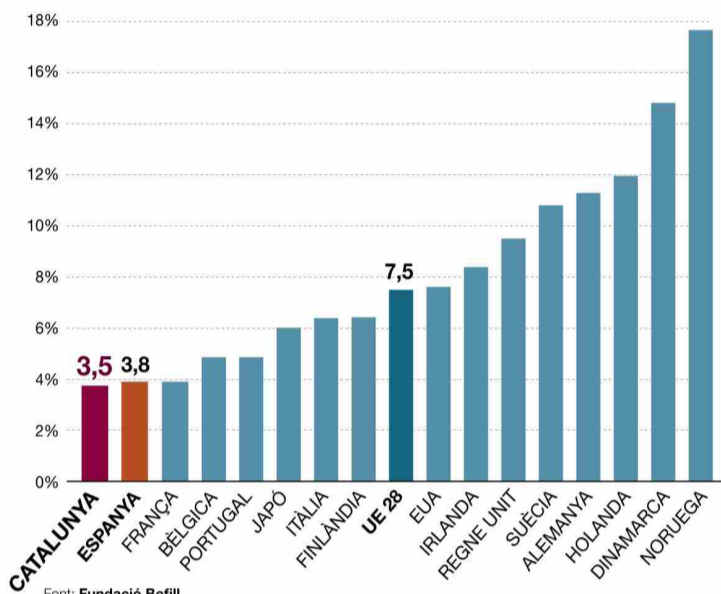
SOCIETAT

La desigualtat a l'escola

EL SISTEMA DE BEQUES A CATALUNYA

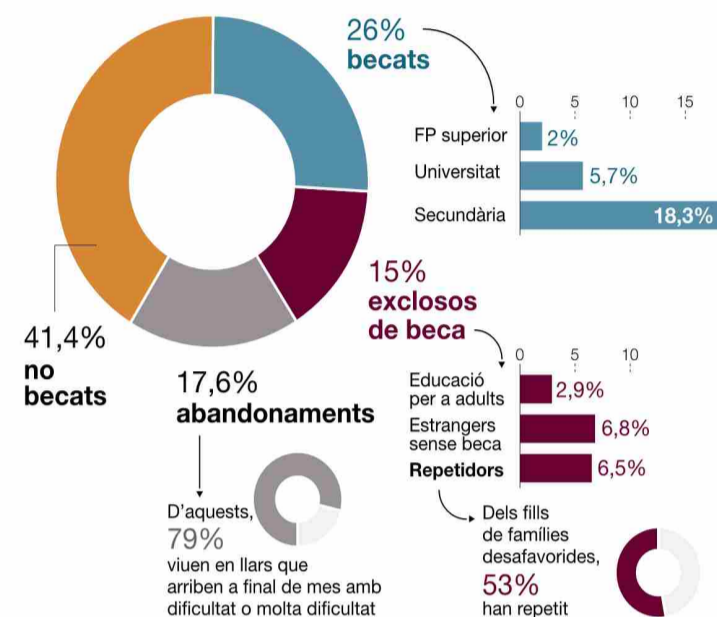
► INVERSIÓ EN BEQUES RESPECTE DE LA DESPESA EN EDUCACIÓ, A EUROPA

DADES DEL 2011 EN PERCENTATGE

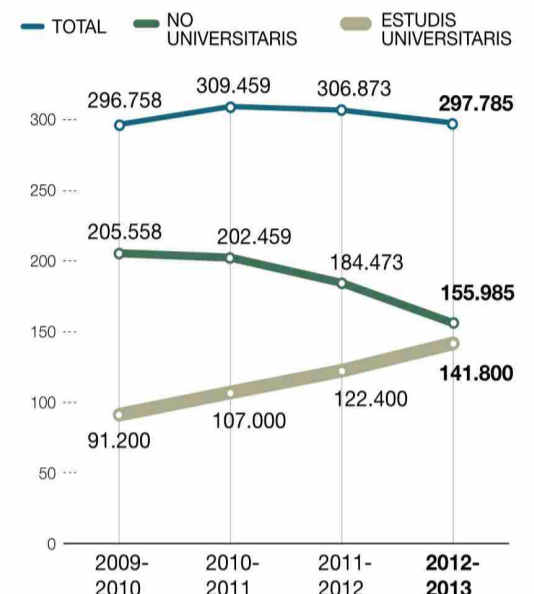
► DISTRIBUCIÓ D'ESTUDIANTS A ESPANYA

ALUMNES DE 12 A 24 ANYS DEL CURS 2011-2012

► INVERSIÓ EN BEQUES A CATALUNYA PER TIPUS D'ESTUDIS

EVOLUCIÓ DE LA DESPESA EN MILERS D'EUROS

Beques de misèria

Un informe aconsella duplicar els diners destinats a ajudes per reduir el fracàs escolar

«Ha sigut la partida més castigada per les polítiques d'austeritat», afirma l'autor

MARÍA JESÚS IBÁÑEZ
BARCELONA

Amb una dotació pressupostària més aviat modesta, una reduïda varietat d'oferta i poc transparent. L'actual sistema espanyol de beques estudiantils i d'ajudes a la formació no només és pobre (des del 2009 el seu pressupost ha caigut en global el 29%), també és ineficax, i aquest és potser el pitjor tret que se li pot fer, a l'hora de garantir l'equitat social. «Per situar-nos en el nivell mitjà de la Unió Europea, seria necessari que el pressupost, tant el del Govern central com el de la Generalitat, es duplicués», reclama el sociòleg Xavier Martínez-Celorio, professor de la Universitat de Barcelona i autor de l'informe *Les beques a examen*, presentat ahir per la Fundació Jaume Bofill.

L'estudi reflecteix un model de beques que gairebé no s'ha transformat des de l'any 1985, malgrat les diverses reformes que hi ha hagut des d'aleshores. A Catalunya,

la resposta

WERT DEFENSA LES SEVES POLÍTIQUES

MÉS BECARIS QUE MAI

► El ministre d'Educació, José Ignacio Wert, va repetir ahir al Congrés (per enèsima ocasió) que en aquests moments hi ha més becatis universitaris que mai. També la taxa d'accés a la universitat és «superior a la d'anys anteriors», va subratllar.

PROGRAMA PROA

► En la mateixa sessió parlamentària, el grup del PP va rebutjar la petició del PSOE per a la reimplantació de les ajudes PROA (Programes de Reforç, Orientació i Suport), suprimits pel Govern de Mariano Rajoy.

malgrat que en l'àmbit universitari cobreix un 30% dels estudiants (gràcies a les beques d'equitat de la Generalitat, que es nodreixen, al seu torn, de la forta pujada de taxes de matrícula de fa tres anys), només atén un exigü 8% dels alumnes de secundària. Amb aquest plantejament, adverteix Martínez-Celorio, «les beques beneficien més les classes mitjanes que les classes baixes, i això fa que el sistema d'ajudes, que hauria de ser una eina per fomentar la igualtat i l'equitat, acaba provocant un distanciament entre classes».

Lluny de vetllar per la protecció dels estudiants més desfavorits, en plena crisi econòmica, entre el 2009 i el 2015, Espanya ha retallat 575 milions d'euros en beques, quan, per anar bé i acostar-se al 7,5% del producte interior brut (PIB), la inversió hauria de ser de 1.925 milions d'euros més que ara. «No és cert, com afirma el ministre d'Educació, José Ignacio Wert, que l'import que actualment es desti-

Manifestació d'estudiants contra les retallades del ministeri.

na a beques sigui el més alt de tota la història. Les dades el desmenteixen», sentència l'investigador de la UB.

ELS REPETIDORS, FORA // La de les beques, afegeix, «ha sigut la partida més castigada per les polítiques d'austeritat del Govern central». Un mecanisme que té com a funció garantir la igualtat d'oportunitats entre rics i pobres exclou els repetidors, «on el 53% dels alumnes són

El sistema «no està pensat per prevenir el fracàs escolar a l'excloure el 32% dels estudiants vulnerables»

GRAN BARCELONA ▶ Un recompte nocturn xifra en gairebé 900 els sense sostre → P. 34

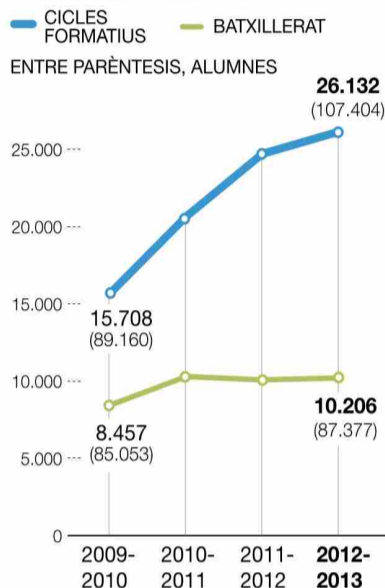
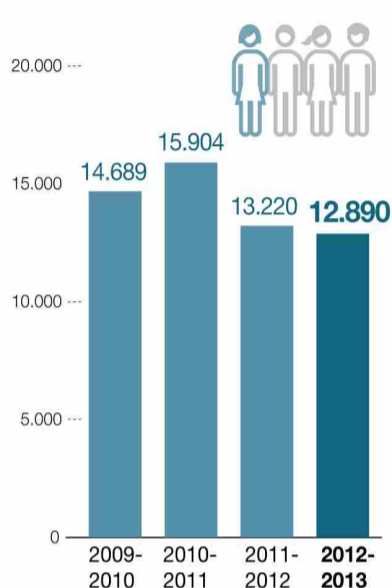
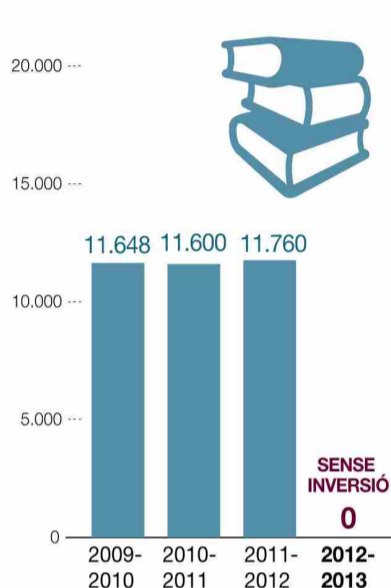
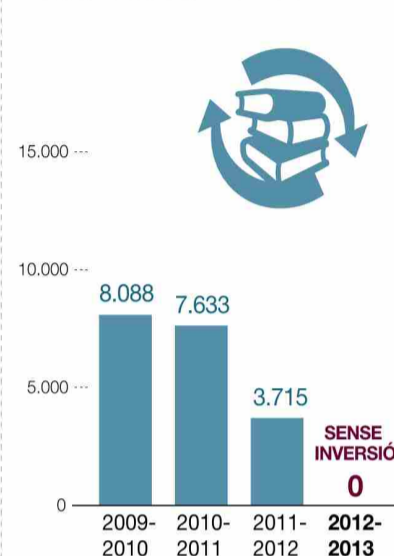
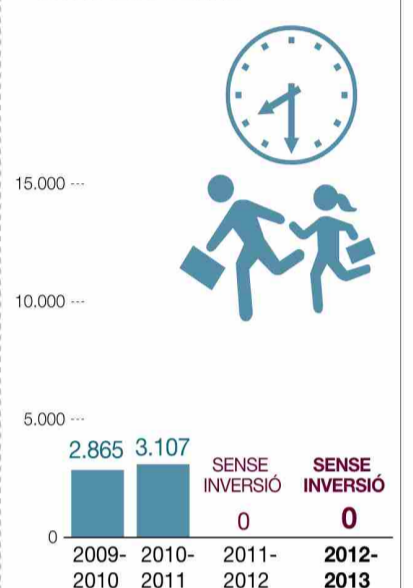

LA PROPOSTA ▶ Exposició de maquetes de l'arquitecte Enric Miralles → P. 40

GRÀFIC: CRISTINA CLAVEROL

▶ **PRINCIPALS BEQUES NO UNIVERSITÀRIES A CATALUNYA** EXCLOSOS TRANSPORT I MENJADOR
EVOLUCIÓ DE LA DESPESA EN MILERS D'EUROS

▶ **BEQUES ORDINÀRIES**▶ **EDUCACIÓ ESPECIAL**▶ **LLIBRES DE TEXT**▶ **REUTILITZACIÓ DELS LLIBRES DE TEXT**▶ **EXTRAESCOLARS**

AGUSTÍN CATALÁN

fills de famílies desfavorides», constata l'autor de l'estudi de la Fundació Jaume Bofill.

A més a més, denuncia, el sistema no preveu la possibilitat que els joves d'entre 18 i 24 anys que van abandonar els estudis puguin tenir una segona oportunitat. El 79% d'aquests joves són fills de famílies a les quals els costa arribar a final de mes. Amb un bon sistema de beques a la secundària postobligatòria (batxillerat i formació professional) es

garantiria que, efectivament, la formació és un verdader ascensor social. «En aquests moments, no està funcionant», lamenta.

Més enllà de la injecció econòmica que suposa per a un estudiant rebre una beca educativa, el fet d'haver sigut beneficiari d'alguna d'aquestes ajudes incrementa un 28% la possibilitat de graduar-se en batxillerat o formació professional, cosa que ajuda a trencar amb la lògica encara establerta de l'«herència

social, especialment entre les classes baixes».

El sistema de beques «no està pensat per prevenir el fracàs escolar o l'abandonament prematur a l'ESO, el batxillerat o la formació professional, ja que exclou el 32% dels estudiants vulnerables de 12 a 24 anys», conclou l'estudi, en què també ha col·laborat la sociòloga Claudia Vallvé.

CANVI DE MENTALITAT // «Si les beques estiguessin ben concebudes cobririen els costos d'oportunitat. Això suposaria que, per exemple, es decidís fins i tot que els estudiants amb pocs recursos rebessin uns ingressos econòmics a canvi de seguir estudiant», indica Martínez-Celorio. Per contra, tal com estan actualment dissenyades les beques a secundària, els joves de famílies que estan en situació de risc «molt possiblement, quan millori la conjuntura econòmica, tornaran a preferir posar-se a treballar en lloc d'invertir diners en els estudis». Això sí, adverteix el sociòleg, «perquè aquest sistema funcioni, l'alumne, com a mínim, ha d'aprovar el curs i, opcionalment, podria prestar algun servei a la comunitat. També se li hauria de fer un seguiment», afegeix.

«L'informe intenta iniciar un debat, una revolució que creiem necessària», justifica, per la seva part, Ismael Palacín, el director de la Jaume Bofill. «El primer pas potser seria definir què són les beques: ¿Una modalitat de caritat residual, com vol donar a entendre el ministre d'Educació, José Ignacio Wert, o són realment una política educativa?», interroga Palacín. En la seva opinió, «s'està avançant cap a una revolució de les beques, sobretot perquè la formació cada vegada s'estén més al llarg de la vida i perquè s'amplia el seu àmbit, passant de l'escola a altres activitats educatives, com les extraescolars». ≡

Menjadors en qüestió

Les crítiques a les ajudes alimentàries segueixen, tot i l'augment dels últims anys

M. J. I.
BARCELONA

Per molt satisfeta que estigui la Generalitat amb la seva recent reforma de les beques de menjador, que la consellera de Benestar Social, Neus Munté, ha tornat a defensar aquesta mateixa setmana al Parlament, el model català d'ajudes alimentàries escolars segueix generant crítiques. D'entrada, perquè les ajudes que es concedeixen per raons socioeconòmiques no són obligatòries (només ho són les que obeeixen a criteris geogràfics), però també perquè en la majoria dels casos aquestes beques només cobreixen un percentatge del cost del servei del menjador i moltes famílies no poden aportar la part que els correspon.

En altres països europeus, expliquen els autors de l'últim informe sobre el sistema de beques de la fundació Jaume Bofill, els estats (França, Itàlia, Irlanda o el Regne Unit) financen una part del servei de menjador. En el cas de França, són els directors de col·legis els que concedeixen les ajudes alimentàries als fills de les famílies més desfavorides i els que informen les famílies sobre com accedir-hi. Al Regne Unit, tots els que reben un subsidi estatal, els que ingressen una renda familiar inferior a 22.900 euros (16.190 lliures) o els beneficiaris d'asil te-

nen dret a la gratuïtat del menjador escolar.

Als Estats Units, el National School Lunch Program (Programa Nacional de Dinars Escolars) subvenciona els col·legis perquè serveixin dinars gratuïts o a baix cost als seus alumnes. Aquest programa inclou els pisolabis que es dispensen als alumnes de fins a 18 anys en activitats extraescolars. Per optar al menjador gratuït, els

A França, les beques les dona cada col·legi. A Suècia, les reben tots els alumnes

estudiants han d'acreditar que les seves famílies tenen una renda inferior al 130% del nivell de pobresa del país. Per tenir un descompte, s'ha de demostrar que els ingressos són d'entre el 130% i el 185% d'aquest llindar.

A Suècia i Finlàndia, el cost del menjador es considera un servei educatiu i per tant és gratuït, si guin quines siguin les rendes familiars dels alumnes. En altres llocs, s'estan estenent cada vegada més les ajudes per a esmorzars per a nens procedents d'entorns familiars desfavorits. ≡